

Hoe ver ligt de toekomst achter ons?

De toekomstbomenmethode is niet nieuw. Na een snelle greep in de bibliotheek kwam ik voor het eerst het woord toekomstboomen tegen in een publikatie uit 1948. Jager Gerlings schreef toen in de Noorduijn's wetenschappelijke reeks:

"Om de keuze der bij elke volgende dunning van een opstand te bevoordeelen boomen te leiden, wordt bovendien vaak voorgeschreven, dat op een bepaalden leeftijd- in den regel na beëindiging van het tijdvak der stamreiniging- z.g. toekomstbomen moeten worden gemerkt. Men kiest hiertoe 100 tot 200 der best gevormde boomen per hectare uit, regelmatig over het terrein verdeeld; deze bomen zijn dan bestemd om met de noodige andere te zijner tijd de eindopbrengst te vormen. De vrije hoogdunning wordt zodoende in vaste banen geleid. Tegenwoordig (1948) vindt het merken van toekomstboomen echter weinig toepassing meer".

Alhoewel de toekomstbomenmethode niet altijd even populair was, blijkt uit dit citaat de lange historie van de term toekomstboom. In het boek Waldbau van Dengler uit 1929 komen we het woord Zukunftstamme en Elitebaumen tegen. Het woord "elite" verwijst naar een Franse oorsprong zoals die in de 19e eeuw en veel verder terug in de 16e eeuw werd toegepast in eiken-beuken bossen. Ook in Denemarken en Duitsland zelf is het begrip toekomstboom al zeer oud.

Vrijheid Blijheid?

De hoogdunning en vooral de vrije hoogdunning hebben het imago van flexibiliteit. Bij de toekomstbomen methode bestaat de opvatting dat de eenmaal gemaakte keuze nooit meer is te veranderen. (de vrije hoogdunning wordt in vaste banen geleid) Er is veel aan deze beide redeneringen af te dingen.

figuur 1 : Dunningsgraden volgens de regels van het Internationale Verbond van Bosbouwproefstations 1903

	laagdunning			hoogdunning	
	A zwak	B matig	C sterk	D zwak	E sterk
HEERSENDE STAMMEN					
1.normale kroon en goede stamvorm	blijven	blijven	enkele Hierven weg (1)	enkele weg voor oplossen groepen	alle exemplaren die stammen van toekomstige hooftopstand hinderen weg zodat alleen deze laatste overblijven
2a.abnormale kroon of slechte stamvorm ingeklemde	blijven	blijven	geleidelijk weg	blijven	
2b slechte voorlopers	blijven	gevaarlijke weg	geleidelijk weg	weg (1)	weg
2c gaffelstammen	blijven	blijven	geleidelijk weg	weg (2)	weg
2d zwiëpers	blijven	blijven	geleidelijk weg	weg	weg
2e zieke stammen	weg	weg	weg	weg	weg
BEHEERSTE STAMMEN					
3.achterblijvers nog schermvrij	blijven	blijven	geleidelijk weg	blijven	blijven
4.onderdrukt nog levensvatbaar	blijven	weg	geleidelijk weg	blijven	blijven
5.afstervende, dode, neergebogen stam	weg	weg	weg	weg	weg

(1) Zodat alleen overblijven stammen met normale kroontwikkeling en goede stamvorm in een zo gelijkmatig mogelijk verband zonder blijvende onderbreking der skating.
(2) Als er veel zijn over enige dunnings verdelen

Informatie- en KennisCentrum
Natuurbeheer, Wageningen

Afdeling Bos
Jaap Paasman, 11-06-96

Tel : 0317 474881

De hoogdunning maakte nog lange tijd gebruik van de sterk geschematiseerd boomklassen-indeling en de daaraan gekoppelde dunningsgraden. Ter illustratie dient de indeling uit de figuur 1. De (vrije) hoogdunning is te beschouwen als een reactie op de laagdunning. De beheerder heeft bij een hoogdunning de verantwoordelijkheid om in de verschillende boomklassen de beste bomen te bevoordelen. De dunning werd er niet eenvoudiger op en er ontstonden boeken vol met beschreven varianten. Al gauw werd weer de noodzaak ingezien van algemene en heldere dunningsinstructies. De eenvoud van de dunningsinstructie is nu juist een sterk punt van de Toekomstbomenmethode.

De eigenaar heeft alle vrijheid om te bepalen welke bomen als toekomstboom worden geclassificeerd. Bovendien is de Toekomstbomenmethode minder star geworden. Tegenwoordig wordt minder belang gehecht aan de gelijkmatige verdeling van de toekomstbomen. Ook moet de toekomstboom zich bij de volgende dunningen als beste boom blijven bewijzen. Valt er een toekomstboom uit, dan zijn er meestal nog voldoende kwaliteitsbomen om op over te stappen. De toekomstbomenmethode blijft uitgaan van een beperkt aantal (80-150 st/ha) te bevoordelen bomen.

Meer dan geld

Dunnen in het bos doen we voor de toekomst en omdat het nu wat geld oplevert. Maar er is meer. Aan de Toekomstbomenmethode zitten getuige de volgende uitspraken een paar aardige menselijke trekjes:

- Je zorgt voor een ruggegraat in het bos
- Het is leuk om in de bosontwikkeling bij te sturen.
- Ik kan mijn familie uitleggen wat ik in het bos doe
- Je doet iets voor de kinderen.
- Die bomen heeft mijn vader uitgekozen.